

سخن سردبیر

هر ملتی که بخواهد از حال به سوی آینده حرکت کند، از آن جهت که حرکت او از معلوم به سوی مجهول است، ضرورت دارد که ابتدا روابط بین گذشته و حال را مورد بررسی قرار دهد. روشن است که کسب اطلاعات جدید بدون ریشه‌های تاریخی آن در گذشته، سست و بی‌اساس و از هم گسیخته خواهد بود؛ به بیان دیگر لازمه انجام هر تحقیقی، بررسی و مطالعه پیشینه آن تحقیق می‌باشد.

یکی از علومی که ایرانیان در پایه‌گذاری آن در جهان پیشگام بوده‌اند و در بسط و توسعه آن نقش برجسته‌ای در طول تاریخ داشته‌اند، دانش پزشکی است. پیشینه پزشکی در ایران به دوران پیش از اسلام باز می‌گردد و دانشگاه جندی‌شاپور مصداق بارز این حرکت سترگ علمی است؛ به گونه‌ای که این دانشگاه طی سال‌های متمادی الگوی تمام عیار بسیاری از بیمارستان‌ها و دانشکده‌های پزشکی دنیا بوده است. دانشگاه جندی‌شاپور در روند توسعه دانش پزشکی و نیز تاریخ طب ایران و جهان اسلام و حتی سرزمین‌های اروپایی نقشی مهم داشته است.

با ظهور اسلام و حمایت این شریعت مقدس از توسعه علم و دانش، پزشکی نیز به موازات سایر علوم، رشد چشمگیری یافت. در دوره تمدن اسلامی، پزشکان و دانشمندان بزرگی همچون ابن ربن طبری، رازی، اهوازی، ابن سینا، جرجانی و... پرورش یافتند و حاصل تلاش‌ها و زحمات این اسلاف توانمند، برجای‌ماندن میراثی عظیم بود. هزاران اثر جاودان، مبتنی بر تحقیق، تتبع و تجربیات ارزنده برای نسل امروز به جای مانده که برخی از این آثار گرانسنگ بالغ بر ۵۰۰ سال به عنوان کتاب‌های درسی بسیاری از مراکز آموزش پزشکی اروپا بوده است و

هم‌اینک نیز تعدادی از آنها همچنان در مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی بسیاری از کشورها در حال بررسی و مطالعه‌اند.

با توجه به این سابقه درخشان تاریخی و فرهنگی، جای تأسف و تأثر است که شناخت ما ایرانیان نسبت به انبوه آثار مکتوب نیاکانمان و دستاوردهای عظیم آنان بسیار محدود و اندک است و این در حالی است که دانشمندان ایرانی از دیرباز به ویژه در علم طب، وزنه‌ای سترگ به شمار می‌آمده‌اند و از پیشگامان پزشکی بوده‌اند. همین بی‌توجهی به میراث پزشکی کشورمان و غفلت ما از میراث مکتوب عظیم نیاکانمان موجب شده که مطالب زیادی از آن، نه تنها از خزائن علمی دانشگاهیان بلکه از حافظه تاریخی ملت ما پاک گردد.

وقتی ما رازی و ابن سینا را داریم، دو شخصیت مهم علمی در قرن چهارم و پنجم هجری که از مفاخر پزشکی ما و بشریتند، دو فیلسوف عالمی که در فقه، موسیقی، فلسفه، علوم مابعدالطبیعه، طب، نجوم و خلاصه تمامی علوم آن روز سرآمد بوده‌اند و در راه پیشبرد اهداف علم پزشکی و اعتلای دانش و اندیشه ایرانی و تعلیم و تعلم، خود را وقف نموده‌اند و به صورت پلی بین علوم پزشکی دنیای قدیم و آینده جهان طب درآمده و با استفاده از دانش پیشینیان و با تجزیه و تحلیل و آزمایش، بخش عمده‌ای از علوم جدید را پایه‌گذاری و در اختیار دانش‌پژوهان قرار داده‌اند، به طوری که این پدیده‌ها همچون سنگ زیربنایی برای علوم امروز قرار گرفت، چرا باید از آثار و گفته‌ها و تجربیات آنان چنین بی‌تفاوت و بی‌توجه گذشت؟!

اینک با این هدف و با نگرشی ژرف به آثار دانشمندان پیشین خود و انتخاب گفته‌ها و تجربیات ارزشمند آنان و روزآمد کردن آنها در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و کاربردی نمودن آنها در جهت خدمت به مردم و برطرف نمودن

برخی کاستی‌های طب جدید بر آن شده‌ایم که پژوهش‌ها و تحقیقات محققان و دانشمندان متخصص در این حوزه را به گونه‌ای نظام‌مند به جامعه دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی تقدیم نماییم. پژوهشگران علاقمند و مصممی که عزم خود را برای احیای طب سینوی و رازوی جزم نموده‌اند و درصدد هستند که دوباره این دانش عظیم و پرخیر و برکت را که عامدانه و یا غیرعامدانه می‌رفت تا در وادی فراموشی محض قرار گیرد با همت و تلاشی مضاعف دوباره به منصفه ظهور برسانند. پزشکان و دانشمندان جوان و علاقمندی که با اراده آهنین خود، کاستی‌ها و سختی‌ها را یکی پس از دیگری پشت سر می‌گذارند و اقدام به ثبت و تدوین و تألیف مقالات و آثار علمی گوناگون در جهت معرفی جایگاه اصیل مکتب پزشکی ایران به جهانیان می‌نمایند؛ از این‌رو برآنیم که برخی از نوشته‌ها و مقالات آنان را که در این باب نگاشته‌اند در این شماره که ویژه‌نامه طب سنتی است، حضور علاقمندان تقدیم نماییم.

سردبیر